

Pod zákonom alebo pod milosťou - Rim. 6,14

Rim 6,14 -16 - ¹⁴ „Lebo hriech nebude panovať nad vami; ved' nie ste pod zákonom, ale pod milosťou. ¹⁵ Čo teda? Máme azda hrešiť, pretože nie sme pod zákonom, ale pod milosťou? Určite nie! ¹⁶ Či neviete, že ak sa niekomu oddávate za poslušných otrokov, ste otrokmi toho, koho poslúchate – bud' otrokmi hriechu, ktorý vedie na smrť, alebo otrokmi poslušnosti, ktorá vedie k spravodlivosti?“ (SEkP)

Rim 6,14 - „Nie už zákon, ale Božie zľutovanie (milosrdenstvo) nás zaväzuje k dokonalému životu“. (SNC)

Úvod: Príbeh z knihy - Každý má šancu: Chyť si ma (70)

„Som taký nešťastný. Nemôžem si nájsť žiadne dievča,“ sťažoval sa asi 120-kilový mladík svojmu pastorovi. „Už som vyskúšal všetko, ale nič nepomáha. Naozaj neviem, čo mám robiť, aby som schudol!“

„Myslím, že ti môžem pomôcť,“ povedal duchovný.

„Zajtra ráno si obleč tričko a tepláky a presne o ôsmej bud' pripravený.“

Nasledujúci deň zaklopala na mladíkove dvere krásna mladá dievčina v priliehavej športovej kombinéze. „Ak si ma chytíš, budem tvoja,“ povedala a vyštartovala. Mladík fučal a dychčal za ňou.

Takto to pokračovalo každý deň celých päť mesiacov. Chlapec schudol 45 kíl a cítil, že nasledujúci deň sa mu už konečne podarí dobehnúť ju.

Keď nasledujúce ráno otvoril dvere, neveril vlastným očiam. Pred dverami stála asi 120-kilová dievčina v teplákoch. „Pastor mi povedal,“ vysvetľovala, „že ak si ťa chytím, budeš môj!“

O čom je tento príbeh, aká je hlavná myšlienka?

Je to o motivácii - bud' chcem, alebo musím.

O tom je aj dnešný text v liste Rim 6,14 – bud' som *pod zákonom*, alebo *pod milosťou*.

Streli ste sa už niekedy s vyjadrením „**Keďže nie som pod zákonom, ale pod milosťou, pre mňa už zákon neplatí, resp. nemusím dodržiavať zákon, resp. zákon nie je pre mňa záväzný**“?

S touto informáciou sa môžeme dokonca stretnúť aj v písomnej forme a autori to dokladajú práve týmto veršom z Biblie (Rim 6,14.), inými slovami, čo mi zákon zakazuje, to mi milosť dovolí.

Ako správne rozumieť tomuto výroku ap. Pavla, aby to neodporovalo iným častiam Svätého písma?

Čo rozumieme pod slovom „zákon“ resp. „byť pod zákonom“ a čo pod slovom „milosť“ resp. „byť pod milosťou“ z duchovného pohľadu?

Zákon vo všeobecnosti je obyčajne napísaný text, ktorý niečo zakazuje resp. prikazuje; v Biblii sa jedná o Boží zákon.

Milosť je nezaslúžená Božia priazeň; je to prejav Božej nezištnej lásky k hriešnemu človeku.

Spojenie „byť pod zákonom“ resp. „byť pod milosťou“, ktoré používa ap. Pavol súvisí s pohnútkami teda s motiváciou.

Pozrime sa na to očami ap. Pavla – ako to on vníma:

Výrazy „byť pod zákonom“, „byť pod milosťou“, spája s pojmom hriech – resp. je to vzťah medzi hriechom a Božím zákonom.

Na začiatok niekoľko pojmov, ako ich podáva Písmo:

- Boží zákon - zákon Hospodinov je dokonalý (Ž 19,8),

- zákon je pravda (Ž 119,142),

- zákon je svätý, prikázanie je sväté, spravodlivé a dobré (Rim 7,12)

Hriech je prestúpenie Božieho zákona (doslova minútie sa cieľa) to znamená idem proti Bohu resp. idem od Boha - idem svojou vlastnou cestou.

V liste ap. Pavla Rim 7,7.8.9 sú uvedené dve vyjadrenia, ktoré nám pomôžu lepšie pochopiť výrazy „byť pod zákonom“ a „byť pod milosťou“.

A - bez zákona je hriech mŕtvý;

B - keď prichádza zákon – hriech oživa, hriech poznám pomocou zákona

Dva príklady k týmto vyjadreniam:

Príklad 1:

Dvaja muži – fajčiar a nefajčiar vstúpia do miestnosti, kde na stene visí tabuľka s nápisom ZÁKAZ FAJČIŤ.

Fajčiar si to nevšimne a zapáli si cigaretu, nefajčiar, ktorý zaregistroval tento zákaz to pripomenie tomu druhému mužovi – fajčiarovi, že v miestnosti je zákaz fajčenia a ukáže na nápis ZÁKAZ FAJČIŤ. Fajčiar sa ospravedlní a zahasí cigaretu.

A) Keby v miestnosti nebol žiadny nápis o zákaze fajčenia, fajčiar by neprestúpil zákon, príkaz o nefajčení. Bez zákona prestúpenie nefunguje - hriech je mŕtvý, hriech neexistuje.

Bez zákona sme každý dobrý, nikto z nás nie je (nemôže byť) z ničoho obviňovaný.

B) Keďže v miestnosti je nápis ZÁKAZ FAJČIŤ, nikto v tej miestnosti nemá fajčiť. Koho tento príkaz obmedzuje resp. kto ho prestúpil?

Fajčiara, pretože ak sa nezdrží, neovláda a zapáli si, vedome prestupuje zákon => hriech oživa.

Keď to povieme slovami ap. Pavla: Fajčiar je pod zákonom a musí vyvinúť určité úsilie, sebazaprenie, aby ho neporušil. Nefajčiar nie je pod zákonom, pre neho, ako keby tento príkaz neexistoval. Povedané slovami ap. Pavla – nefajčiar je pre tento zákon „mŕtvy“ (Rim 6,11), nič mu nehovorí, netýka sa ho - nie je pod zákonom – teda zákon ho neobmedzuje, to *však neznamená, že pre neho neplatí*.

Parafrázovaný text k **Rim 6,14** – *Nič ma neľahá, neláka, aby som prestúpil tento zákon,...resp. Moja žiadosť robiť veci podľa vlastnej vôle nemá nadu mnou moc.*

Aký je rozdiel, keď dvaja robia tú istú činnosť (dostanú sa do rovnakej situácie) – jeden je pod zákonom a druhý je pod milosťou ?

Rozdiel je v pohnútkach - v motivácii.

Ako funguje zákon? – *Zákon nás núti niečo robiť resp. nerobiť.*

Ako funguje milosť? - *Milosť nás nenúti niečo robiť. Čo robíme to robíme dobrovoľne, z lásky pretože vieme, že zákonodarca dal zákon pre moju ochranu a pre moje dobro.*

Príklad 2: Prečo dodržiavam Božie zákony – prikázania ?

Morris Venden udáva k tejto téme Rim 6,15 nasledovnú skúsenosť:

Keď som bol kazateľom v Oregone, jedného dňa som sa potreboval dostať na pohreb. Sadol som si do auta a veľkou rýchlosťou som sa rútil poľnou cestou. Ostávali za mnou len oblaky prachu. Vtom som zbadal že ma prenasleduje policajné auto. Keď ma policajt nakoniec zastavil, bol veľmi nahneváný. „Kto ste človeče? Myslel som si, že jazdíte v ukradnutom aute !“

Povedal som mu, kto som a kam idem. Upokojil sa a povedal: Čo mám s vami robiť? Ak vám dám pokutu, zajtra to bude v novinách a vaši veriaci sa to dozvedia. Nemyslím si, že pokuta je vždy tým správnym riešením.“

„Ani ja si to nemyslím!“ povedal som.

Chvíľu prešľapoval na mieste a potom povedal: Tak dobre, nechám vás tentoraz odísť bez pokuty. Môžete ísť.“

Pokračoval som v ceste a rozmyšľal o tom, že táto skúsenosť je pre mňa tou najlepšou motiváciou dodržiavať predpisy. Pretože som si uvedomil, čo požadovala spravodlivosť, veľmi som si vážil udelenú milosť.

V širšom kontexte - prečo dodržiavam Boží zákon? Pretože si uvedomujem, čo požaduje Boží zákon, ktorý nie som schopný sám naplniť a o to viac si vážim milosť, ktorú mi ponúka Pán Boh pre obeť Ježiša Krista.

Je to o pohnútkach: buď to robím, pretože musím, aby som mal z toho nejaký úžitok resp. aby som nemal ujmu (dodržiavanie cestných pravidiel), alebo to robím preto že chcem a verím tomu, kto vydal zákon čiže zákonodarcovi.

Ako sa to prejavuje v praxi ?

Keď som pod zákonom, zákon je pre mňa určitou hranicou a ja sa snažím ísť, čo najbližšie k tejto hranici a využiť všetky možnosti, ktoré sú ešte akceptovateľné podľa zákona a ktoré dovoľuje situácia.

Keď som pod milosťou som pre zákon mŕtvy, pre mňa, ako keby zákon neexistoval, nemám záujem ho prestúpiť. Chcem dobrovoľne žiť podľa vzoru Pána Ježiša, ale keďže nedokážem sám naplniť Boží zákon, stále si uvedomujem Božiu milosť v mojom živote.

V dobe ap. Pavla (aj v časoch J.K.) sa hlavný cieľ náboženského života preniesol z oblasti budovania vzťahov s Bohom ako vykupiteľom, osloboditeľom, záchrancom do oblasti ako, čo najlepšie naplňovať zákon. Na základe Tóry (Mojžišových zákonov) bol vypracovaný veľký súbor ďalších prikázaní a predpisov, ktoré zahŕňali každú ľudskú činnosť (buď niečo nariaďovali alebo zakazovali).

Týmto sa plnenie Božieho zákona, ktoré aj tak človek nedokázal naplniť, stalo doslova bremenom. Zákon, ktorý mal viesť k Bohu - ku Kristovi sa stal cieľom. Na prvom mieste bolo dodržanie zákona.

Pán Ježiš často vyčítal duchovným vodcom národa ich zameranie na zákon, bez toho, aby pochopili, k čomu má zákon slúžiť.

Príklad: - **Mt. 23,23** – „*Dávate desiatky z mäty, kôpru a rasce, ale zanedbali ste, čo je závažnejšie v zákone: spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť. Toto bolo treba robiť, ale tamto nezanedbávať.*“ (SEkP)

Dať určitý podiel z nejakého materiálneho príjmu je jednoduchšie aj ľahšie ako trvalo prejavovať milosrdenstvo a spravodlivosť (právo).

Farizeji a zákonníci si vybrali tú ľahšiu alternatívu – širokú cestu. Ich hlavnou pohnútkou bolo naplniť formálne zákon a preto vnímali Pána Ježiša, ako toho, kto chce zrušiť zákon - prvok milosti sa im úplne stratil zo zreteľa.

Farizeji nachádzali ospravedlnenie človeka naplňaním Mojžišovho zákona, kým pre kresťanov je spasenie dielom Mesiáša a nie je potrebné k tomu nič pridávať. Takéto chápanie zákona sa prejavilo aj u kresťanov zo Židov, ktorí prijali Ježiša ako Mesiáša, ale vyžadovali u kresťanov z pohanov aj dodržiavanie niektorých bodov ceremonálneho zákona (napr. obriezku).

Aplikácia:

Rim 6,14 - „*Nie už zákon, ale Božie zľutovanie (milosrdenstvo) nás zaväzuje k dokonalému životu.*“ (SNC)

Ako kresťania chceme žiť dokonalý život podľa vzoru Ježiša Krista, podľa Božej vôle.

Môžeme mať nato dve základné pohnútky:

A) motivuje ma zákon (tradícia) - som pod zákonom - snažím sa dosiahnuť výkon, ktorý odo mňa požaduje zákon resp. sledujem situáciu a hodnotím, kam mi až zákon dovolí ísť, vedie to k seba-tyranii, frustrácii a zúfalstvu a čím dlhšie to praktizujem, tým ma to viac ubíja.

B) motivuje ma Božia milosť, milosrdenstvo - som pod milosťou - verím zákonodarcovi - Pánu Bohu, že zákon vydal pre moju ochranu pred hriechom a ani ma nenapadne ho prestúpiť. Chcem dobrovoľne žiť podľa vzoru Pána Ježiša, ale keďže nedokážem sám naplniť Boží zákon stále si uvedomujem Božiu milosť v mojom živote.

Žijeme pod zákonom alebo pod milosťou, čo ma núti žiť podľa vzoru Pána Ježiša? Je to zákon a robím to zo strachu, z obavy, čo sa stane, alebo je to Božia milosť a robím to s radosťou a vnútorným pokojom?

Roberto Badenas v svojej knihe **Viac ako zákon** (270) píše:

Protiklad medzi láskou a zákonom, ako by šlo o dva nezmieriteľné póly, nemá biblický základ.

- zákon a milosť, litera a duch, forma a obsah si neodporujú, ale sa dopĺňajú a vytvárajú jeden celok; zákon aj milosť pochádzajú od toho istého Boha - ten kto miluje z celého srdca, z celej svojej duše a zo všetkých síl, nežije pod zákonom (to, čo robí nekoná preto, že by ho k tomu nútil zákon), ale pod milosťou, pretože to koná slobodne a z lásky.

Inými slovami – každé prikázanie, aby mohlo byť úplne splnené, vyžaduje veľkú dávku lásky.

Záver:

Milí bratia a sestry,

Keď v kázaní na vrchu Ježiš uzatvára svoje učenie o kresťanskom živote, vyzdvihne hodnotu pohnútok, ktoré sú nad správaním, ducha zákona, ktorý je nad literou a milosťou, ktorá je nad zákonom. To že „Zákon bol daný skrze Mojžiša, milosť a pravda prišla skrze Ježiša“ (Jn 1,17), znamená, že Kristus prostredníctvom Ducha vedie veriaceho ku konaniu, ktoré nielen spĺňa zákon, ale ďaleko prekračuje požiadavky zákona.

Pre prijatie evanjelia milosti nie je potrebné opustiť zákon, ale naše nesprávne názory naň:

- zákon môžeme vnímať ako trestný zákonník alebo ako *prepúšťací list na slobodu a list nádeje,*

- zákon môžeme vnímať ako nezvládnuteľnú povinnosť alebo ako povzbudzujúci *prísľub do budúcnosti,*

- zákon môžeme vnímať ako predpísané obmedzenia alebo ako nádherný *dar ochrany.*

Milá setra, milý brat, čo je tvojou pohnútkou pre zachovanie Božieho zákona:

Je to slovo MUSÍM s najrôznejšími argumentmi, prečo to, či ono treba vykonať,

alebo je to láska nášho Spasiteľa, ktorá ma vedie k vd'ačnosti za dar večného života a ja **CHCEM** dobrovoľne poslúchať Kráľa vesmíru a zachovávať jeho prikázania.

Amen